

Ébert Tibor

A kacsintás

(avagy Goebbelsre várva)

1938. Az Anschluss éve. Ausztria megszűnt önálló államként létezni, és a Német Birodalom része lett. És a német hadsereg ötven kilométernyire Bécstől elfoglalt szlovák területeket is a Duna jobb partján.

1938. október 25-én a Führer meglátogatta Ligetfalut. Átnézett az egykori magyar koronázóvárosra, Pozsonyra, a szlovák Bratislavára. Magyarázták neki a város történelmét, a szemközi Szent Márton-székesegyház, a dóm tetején szerteszét csillogó aranyozott koronát, szimbólumát. A Führer hallgatta.

– Pressburg, így hitelesebb – mondta a mindig izzadó, vörös nyakú tábornoka.

A Führer legyintett.

– Magyar királyokat koronáztak szemben a dómban – és mint valami útikalauz fújta az adatokat –, I. Ferdinánd fiát, I. Miksát és nejét 1563-ban, az utolsót, V. Ferdinándot 1830-ban... no meg a többieket, köztük Mária Teréziát 1741-ben.

A Führer hanyagul jobb kezében tartott kesztyűjével – mert hát nagyon szerette a kesztyűket – ráütött meztelen bal tenyerének a hátára. – Kérem, ne folytassa – szólt –, felesleges. – Mind Habsburg? – kérdezte aztán.

– Jawohl, mein Führer.

– Akkor azok a Habsburgok ügyesek lehettek. A magyaroknak nem voltak alkalmas királyaik? – Elmosolyodott, és egy kissé felhúzta kefebajuszát, odanyomta orrához.

– Akiket itt, abban a szemközi templomban koronáztak: mind Habsburg.

– Donnerwetter! Tehát Habsburg-magyar királyok, magyar Habsburg-királyok. – Megint az a mosoly, tetszett neki a szellemesség, a szójáték.

– Ja-ja – bólintottak, nevetgéltek.

– Ha a magyaroknak Habsburg királyaik voltak, akkor tulajdonképpen Ausztriához tartoztak. Nemde?

– Így van. Logikus, természetes, mein Führer.

– És Ausztria természeténél fogva a Német Birodalomhoz tartozik és tartozott. Az Ostmark. Virtuálisan is, valóságban is. Akkor is, amikor a történelem mást produkált. Már csak a nyelve miatt is. Egyek vagyunk. Német testvériség. A história álságosan, igazságtalanul széjjelválasztott bennünket. – Elkezdett sétálni, erőteljes léptekkel, kesztyűjét lóbálta. Először a híd felé, majd megfordult Hainburg felé. A katonás profil elkomorult, szürkévé vált.

– Igen-igen – szóltak a többiek, de nem követték a járkálásban. Ez is a vezéri pózhoz tartozott, hagyták, végezze produkcióját, mely egyre tökéletesebben sikerült, mint mindig. Ott álltak díszörségként, s a Führer teljesítette színpadiasan faladatát.

– Én a helyére tettem és teszem a történelmet – mondta crescendáló hangon. – Az igazságot. A történelem méltóságát. A németiség becsületét. – Már

majdnem kiabált. Körülnézett, a katonáira, várta a hatást. Azok mind mozdulatlanul álltak. – Ami ezeket a királyokat illeti, mi vagyunk a jogutódok. Történelmi jogutódlás! Értik, uraim, meine Herren? Történelmi kontinuitás! És akkor... akkor a magyar királyok, királyság a németiség része, az egész ország, mivelhogy Ausztria nincsen, Németország pedig van, volt, lesz.

– Natürlich – egyesekből kitört a lelkesedés.

– Értik, Uraim? Persze a történelemben nincsen visszakozás, a történelem maga a valóság, tények sorozata, de be lehet pótolni, helyreigazítani, megváltoztatni. Én mindig képes vagyok a megváltoztatásokra céljaim érdekében. Mein Kampf.

– Prachtvoll! Zseniális! – Tapsoltak.

– Bizony, Uraim, mi vagyunk, leszünk a jogutódok. Garantálom. – Megállt. Nézte a várost. – Az a vár olyan, mint egy kaszárnya, garnizon, tömzsi, vastag falaival, nincsen benne semmi művészi, barokkos pompa, báj, egy kissé amolyan börtönnek is tűnik. Tudom, a nagy Mária Terézia szerette, szívesen tartózkodott itt. Én átépíttetném, artisztikussá varázsolnám, vannak építészeti elképzeléseim a Reich számos helyén.

A többiek hallgatták. Miközben a túlsó partról skandálva, euforisztikusan áthallatszott: „Lieber Führer komm herüber, lieber Führer komm herüber.” A Karpatendeutsche Partei tagjai kiabáltak.

A Führer elgondolkozva kissé lehajtotta fejét... a földre nézett, aztán hirtelesen, mint valami Wotan vagy Siegfried felemelkedett, nőni kezdett, hatalmassá vált, kiegyenesedett, az égboltba fúródott homloka simléderes sapkájával, a sűrű bőr kabátos test megnyúlt. Így állt mozdulatlanul gránitzoborként monumentálisan.

– Isteni színjáték – gondolta valamelyikük.

– A Führer megdicsőülése...

– Mesteri szertartás, áldozás, kiengesztelődés... a jövő, jövőnk – gondolták mindannyian.

– Horthynak, a Reichsverwesernek felajánlottam – szólt megfordulva a Vezér –, de az öreg nem fogadta el. Vihette volna egész Szlovákiát. Neki ajándékoztam! Gyáva tengernagy. De talán jobb így! – Kesztyűjével ráütött térdére. Talán fel is ugrott volna örömeiben, mint a compiegne-i erdőben, amikor megkötetett a fegyverszünet Petain marsallal. De most nem ugrott. Csak kesztyűjét lóbázta. – Egyelőre maradjon csak így. A kövér papjukkal, Tisóval. Kwatsch! Ezekkel a szlovákokkal is tervem lehet, van. Egyszerre két legyet üthetek a történelemben, ahogy mondják: kettő közt a nevető harmadik. Na ja.

„Wir wollen heim in s Reich” (haza akarunk térni a birodalomba) – hallatszott odaatról.

– Persze, persze – a Führer meghatódva, szinte kisfiúsan odafordult kísérőihez, katonáihoz. – Ez a ti feladatotok. A tiétek is.

Dévény felől felhők gyülekeztek, báránfelhők, amolyan folyékony márványként belepték az égboltot. A Führer legszívesebben lefestette volna őket, szerette a tájképeket. – Erre hátulról rácsurog a nap... Tűzvarázs – gondolta. Belenézett a felhőkbe.

Harapnivalót hoztak. Vajas kenyeret, sajtot, kemény tojást, szardíniát, egy kis marmeládét, áfonyalekvárt, azt szerette... hozzá moseli fehérét, az jó az

emésztésre. Arra gondolt, hogy tulajdonképpen átmehetne a hídon, bevonulhatna a városba. De a Führer nem jött át és senki a kíséretéből. Elindult Bécs felé, Berlinbe vagy Berchtesgadenbe. Alig két órát tartott ez az intermezzo. Történelmi közjáték. Vízit. Még többször visszanezett a várra, sehogy se tudott kibékülni vele. A formája irritálta. – Olyan, mint egy megfordított asztal, lábai-val az égnek áll.

Hömpölygött a Duna egyre több árnyával. Talán az árnyak gyülekezete a sustorgása. Csönd lett – mind a két parton. Csöndek térfogatában a táj, a város, a tornyok, az égbolt. A csönd belemarkolt a jövőbe. És valahogy egyetlen csillag se készülődött.

* * *

Ott álltam a Carlton Szállodánál, az óra előtt – számos találkozásom színhelyén. Ott álltam kíváncsiságból, talán sorsszerűségből a rendőrkordon előtt – én: a tizenkét éves, középiskolás diák. Elterjedt a híre, hogy a Német Birodalom propagandaminisztere, Goebbels meglátogatja a várost.

Nyüzsögtek a fekete ruhás, bojtos sapkás Hlinka-gárdisták. Mindenki ott volt, aki számított a politikai életben, csak egyvalaki nem: Esterházy János, a magyarság képviselője, és a Magyar Pártból se jött el senki.

Elképzeltem. Megérkezik Goebbels nyitott autóban, a Führer küldötteként, valóságos szimbólumaként, ajándékeként. Egyenesen áll, kissé hátrahúzott derékkal, negyvenöt fokos szögben felemelt karral, nézeget jobbra-balra, mosolyog, talán bólogat majd. A felemelt karon virít a frisch-fromm-fröhlich-frei jelentésű horogkereszt. A karszalag a szokásosnál szélesebb és fényesebb, mert vadonatúj. A fekete Horch megáll a szálloda bejárata előtt, tőlem talán huszonöt méternyire. Goebbels kiszáll az autóból, rám néz, elmosolyodik, és mintha kacsintana. Ez a kacsintás alulról felfele érint végignyalva arcomat. Mintha rám tapadna – letéphetetlenül, törülhetetlenül, ott marad, mint egy pecsétnyom örökre. Egy-két-három másodperc: goebbelsi sovány arc, valami mélyen benne süppedő szögletes elszántsággal, keménységgel, könnyörtelenséggel, állhatatossággal. Aztán eltűnik az официálisok gyűrűjében. A „stepszli”. Így nevezték nálunk az alacsony termetűeket. Valami gúnyféleséggel.

Hazamentem.

Egy év alatt nagyot mozdult a történelem.

1939. március 7-én Pozsonyba érkezett Goebbels helyett az annektált Ausztria főembere, Arthur von Seyss Inquart birodalmi megbízott, teljhatalmú helytartó. Felszólítja a szlovákokat, Tisót, hogy kiáltsák már ki az önállóságot, a Szlovák Államot. Tudatja, hogy a Führer a cseh kérdést Csehország megszállásával végleg elintézettnek tekinti. Csehszlovákia megszűnik mind jogilag, mind a térképen. És Szlovákia önállóságának kikiáltása esetén német garanciát ajánl, másként Szlovákiát a sorsára hagyja – kiszolgáltatva a magyar törekvéseknek...

* * *

A „stepszlit” hallottam néhányszor beszélni: kiabálni kemény hangsúlyaival, patetikusan ostorozó villogó mondataival, tökéletesen megkomponált irodalmi stílusú beszédeivel. És láttam a „stepszlit” a filmhíradókban hadonászásaival, eltorzult arcvonásaival, gesztikuláló süvölvényeivel, féktelen hangfutamaival,

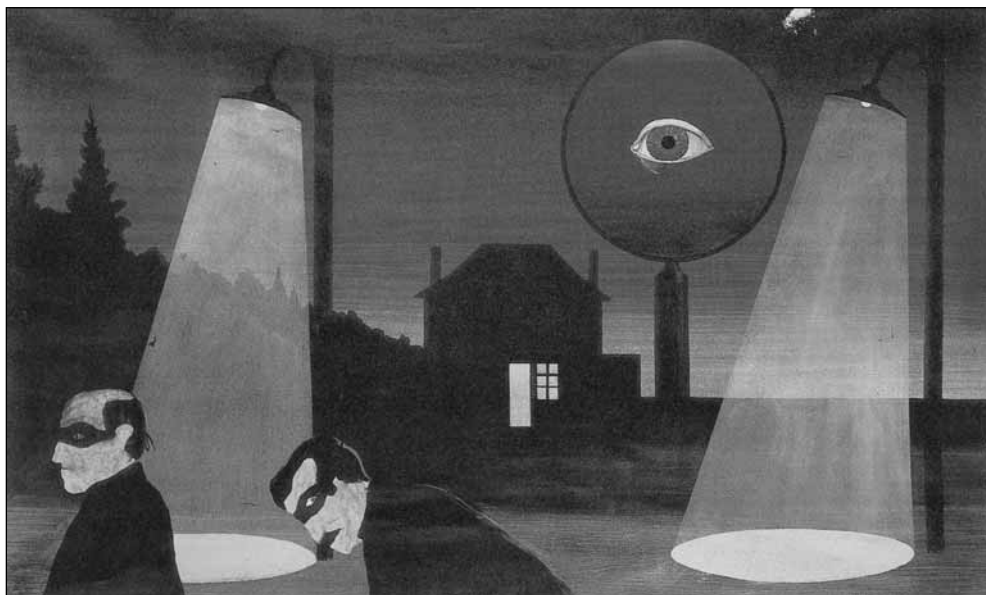
crescendóival, bömbölő grimaszaival, kétségtelen szónoki tehetségével – mert remek szónok volt. Meg is nevezte római mestereit. A hallgatóságát lenyűgözte, hatalmában tartotta, kényszerítette diabolikusan. A rheydti születésű szómagus, veszedelmes bűnöző varázsló. Ellenállhatatlanul benyomult a tudatba szavaival, mondataival a fanatizmus goebbelsi módszerével. Erkölcsi rendje a gyűlölet. Főpapjaként bizonyította egy embertelen, gyilkos elv magasrendűségét, életrevalóságát, jövőjét. Elhitette, hogy a nap a hold, a hold a nap, a sötétség a világosság és fordítva: s ez tény, valóság, megfellebbezhetetlen igazság. Bizonyossága: a tehetséges gazemberek a legveszedelmesebbek, mert gazemberség, bűnözés önmagában képességek nélkül hatástalan, béna megnyilvánulás. Minden gazember, bűn, bűntény tehetség nélkül semmit se ér. És szükségtelen az erkölcsi postamens (morális fundamentum). A cél szentesíti az eszközt. A machiavellista tézis töltötte ki minden szavát, mozdulatát és embertelen következményeit.

Micsoda történelmi metamorfózis, történelmi déjã vu, memento, bizonyosság a kicsi ember, a „stepszli” szellemiségének klónozása, feltámadása, újraszületése, hasonmása... A tetszhalott feltápáskodása, megnyilvánulása, fel- és megidézve saját magát.

Itt is, ott is. Nálunk és másutt. A parlamenti demokrácia keretében. Goebelsek élnek, vannak, szónokolnak, hadonásznak... kísértetfigurák.

Szeretném azt a kacsintást végképp letépni arcomról, testemről, kiszabadítani tudatomból, szeretnék megtisztult arccal előretekinteni és megtisztult testtel nekiindulni az időmnek, belekapaszkodni a jövőbe így...

A „stepszli” kísértetei nélkül. Vagy lehetetlenség...?

BÚNESET

Noth Zsuzsánna

Szinkronidők

Töredékek

Potya

Már diót se merek enni, veti oda hetykén az egyik vén csont a másiknak a templomtéren álldigálás közben.

?

Nem az orvos tiltott le róla, a madárinfluenza miatt.

??

A megszólított arca abbéli kételyét tükrözi, hogy egykori iskolatársa kedvenc szokása szerint csak ugratja, de ez esetben melléfogott, mert semmi kajánság sem sír le Gábor ráncurkás arcáról. Inkább büszkeségről árulkodik az ábrázata, hogy ő tulajdonképpen egy amolyan Isten kegyeltje, akivel csakis rendkívüli dolgok történnek. Testtartása és mozdulatai pedig arról árulkodnak, hogy megkopott ízületeibe belemerevedett kamaszkorában magára erőltetett lazasága, ezért olyan szélesek és szaggatottak a taglejtései, mint egy exkavátornak.

Hatásvadász várakoztatás után kegyeskedik kibökní a választ. Mert nekem a hollók szállítják házhoz a diót.

???

Tudniillik ezek a ravasz madarak úgy törik fel a diót, hogy felszállnak vele egy fa legmagasabb ágára, és onnan hajítják le, így ősszel vagy ötven darab az én teraszomon feltörve landol. Ezért diótörőt se tartok.

????

Na mármost, hiába tálalja a lábaim elé konyhakészen, ha előzőleg belemártotta a mocskos csőrét, mert akkora tulok nem vagyok, hogy megegyem, amíg tart a madárinfluenza.

Zebegényben

A templomtéren egy kissé hajlott hátú, életes gesztenyefa törzsére rajzszögelve:

KITOJT TYÚK

350.– Ft/db.

Lóbetűkkel számítógéppel nyomtatva. Mobiltelefonszám megadva.

Telepterep

Csak megcsapta a kanyarodó autó a sünt, nem fasírozta ki. Látszatra haja szála sem görbült, vagyis ugyanolyan harci rendben meredtek rajta a tüskék, mint annak előtte. Pihés hasára felhúzott hurkapálcavékony, kurta lábacskákkal fekdűt tűpárnahátán a járdaszegély mellett. Arcán babaelégedettségu mosoly derengett. Azt hihetné a laikus járókelő (ha nem közlekedne mindenki kocsi-val), hogy hasát süttetve szendereg a kora őszi kánikulában, ha szeme és szája szögletében nem csemecsegnének korallszemű szürke házilegyek.

Főbelövős álom

Szembefordítottam magammal a mattfekete pisztolyt. A velem szemben álló cicaarcú nő jóindulatúan tanácsolta, hogy ne kezdjek el moralizálni, mielőtt meghúzom a ravaszt.

Eszemben sem volt. Teljes csend honolt a fejemben.

Kitátottam a számat, elé tartottam a pisztoly csövét és meghúztam a ravaszt. Szelíd koppanást hallottam a fejüregemben. Se reccsenés, se robbanás, de még visszhangot sem kavart. Csodálkozva konstatáltam, hogy mivel még mindig állok és fogom a pisztolyt, élek. Lehet, hogy nincs benne töltény? Még egyszer elkattintottam, ugyanazt tapasztaltam, mint az első lövés közben. Na, akkor még kettőt sebtében.

A negyedik lövés után minden fájdalom és kellemetlen érzés nélkül elsötétült bennem a világ, és komótosan, de határozottan távolodtam az ismeretlen üresség felé. Látnom se kellett, mégis tudtam, hogy egy, a családom összes számomra nem közömbös női tagját megszemélyesítő kortalan nő áll a bal oldalam mellett.

Meghaltam, de még érzek. Mondanom kéne valami szépet, okosat, marandóan bölcset. Láttam magamat fehér ágycihák közt fekvve, töprengve. Megemeltem a bal kezemet és a nő felé tártam, saját megnyilatkozásomra várva, hogy köszönetet, elismerést, hálát sugározzak, de csak annyit szoltam csendesen és határozottan, miközben megfogtam felém nyúló jobbát, hogy szervusz-tok, és szememet a december huszonhatodikai fényességre nyitottam.

Egyszemélyes találkozás

A Mindentudás Egyeteme Günter Grasst, a szürkésfehér ködfoltokban gomolygó hangulatú gdanski/danzigi trilógiának: a Bádogdob-nak, a Macska és egérnek, a Kutyaéveknek az íróját hívta meg felolvasóestre és beszélgetésre a Magyar Tudományos Akadémiára.

Internetes regisztrációmra a következő visszaigazolást kaptam: Jöjjön el személyesen, kedves Noth Zsuzsánna!

A mester, miután alaposan megvárattott minket, az est megkoronázásaként legőszintébb döbbenetemre vette magának azt a bátorságot, hogy nem a folyó asztalára előzetesen kitett, magyarra lefordított háborús regényrészletet

olvasta fel, hanem hirtelen támadt szeszélyének engedve régebbi verseiből szavalt sugárzó intellektusának dicsfényébe öltözve.

Mivel a kiosztott fülhallgató-készülékek a szinkrontolmács ez irányú készségtelensége miatt mindvégig (kb. háromnegyed órán át) némák maradtak, a verseiből általam készített esszencia – nyelvtudás hiánya miatt erősen megkarcsúsított – nyersfordításban, tömören így hangzana:

... asszony... jó ... játszik...
 minden... macska... hal
 ...Márta... haza...
 Mi van? ...otthon... víz...
 fehér... üveg... nagy...
 egész... tánc... enyém
 ...tangó... egy darab...
 fej... természetes... tolerancia...

Jegyzeteltem pátosztelt szavait kényelmesen és kuncogva.

Családi kör

Hárman élünk itt. A tévé beszél hozzám, én a kutyához. Így alkotunk családot.

A mumifikálódás titka

A pillekönnyű, pillebábnaira zsugorodott kilencvenhárom éves Annus néni befelé kacskázó lábacskaín totyogva napi három egészségügyi sétájának egyikét végzi.

Kreppesre ráncosodott pergamenfényű arcbőrén az orra nyergétől egészen a szeme vágása széléig két centiméter széles hófehér ragtapasszal van végigragasztva, mert a fekete gumiszalaggal a galambbősz fejére felkötött fekete keretes szemüvege állandóan feltöri az orrát. De nemcsak lehántja a bőrét, hanem az ujjnyi vastag szemüveglencse úgy felnagyítja a szemgolyóit, mintha fészekből kipottyant, csapzott madárfióka düledt szemeivel néznél farkasszemet.

Majdnem tökéletes képzavar, örvendek magamban, aztán megtoldom a gondolatot még azzal, hogy a hosszú ragtapasszal kettéválasztott arc olyan döbbenettel szolgál, mintha 2006-ban egy cserzett bőrrű, festett arcú indiánnal futnál össze Zebegény meredek Millennium sor nevű utcáján.

S vajon ki örökítette rá ezt a gallérján és zsebén fehér farkasfogszegéellyel díszített búzakék iskolás köpenyt? Tán valamelyik unokája vagy dédunokája nőtte ki, vagy egy lomtanítás alkalmával húzta ki egyik szomszédos ház elé kihordott kupacból rutinjárőrözése közben? Sosem derül ki, mint ahogy az sem, hogy bebarnult és egyben megfakult sétabotja honnan ered.

Megáll a vasúttöltés melletti árok szélén, botja végével kipiszkál egy jókora éticsigát, felemeli és baljával maga elé tartva, rá-rásandítva viszi. Hova? Kinek? Minek? Mindegy.

Indián, szaladj a nyíl után!, ereszteném legszívesebben elébe kedvenc gyermekcsúfolódómat, de mivel nincs értő közönség a közelemben, csak gunyoros mosoly táncol ajkamon.

Na, tessék, ide jutunk mind, ha megéljük e matuzsálemi kort, akár a mellett fejbillegetve bicegő, emberi léptékkal mérve kilencvenkilenc éves Pannás kutyám, akire még a magába teljesen behúzódkodott Burján Annus néni is felfigyel, és a kutya baja felől tudakolózva a következő tanáccsal szolgál:

– Tessék bekenni neki svéd cseppel. Én havonta veszek két üveggel és minden este tetőtől talpig bedörzsölöm magam.

Ünnepi Kollekción

Amikor Ildi lányommal a bécsi reptérre mentünk az Edit gyerekért, kérésére együtt végigsétáltunk a karácsonyi fénydíszekbe öltöztetett Mariahilferstrassén, mert olyan vágy kerítette hatalmába, hogy valami iszonyatos giccsesen berendezett betlehemi életképet láthasson. Találtunk is ilyet, emberméretűt.

Aztán itthon szenteste előtt néhány nappal elugrottam még az Auchanba „néhány apróságért”, amikor egy nagy hegybe halmozott, karácsonyi jászol felirattal ellátott 15 cm hosszúságú dobozókba botlottam.

A doboz elején: Nativity set, alatta magyarul

KARÁCSONYI JÁSZOL

1 fa tehénistálló

5 porcelán szobrocška

kézzel festett

6 darab

A doboz oldalán: KARÁCSONYI JÁSZOL

Ünnepelje az öröm és csodálatok évszakát az Ünnepi Kollekción díszekkel.

Legyen az Ünnepi Kollekción díszek, családi hagyománya.

Made in China

Tartalmaz:

* tehénistálló * József

* Mária * Jézus

* számár * tehén

József jobb szemgolyója a homlokába csúszva, a számárnak csak a bal szeme, füle és szája széle van megfestve (spórolni kell mozdulattal, idővel, festékkal), a kisdredre meletget lehelő marha pedig narancssárga.

Novák Valentin

Tanmesék

A más országbéli Sa To Ri meglátogatja a kételyeivel viaskodó Maj Om Cé-t

Maj Om Cé meglátogatta Sa To Ri. Maj Om Ce tisztelete jeléül átadott neki egy csokor kételyt. Sa To Ri elmosolyodott, és kiült Maj Om Ce arcára...

Maj Om Ce és a Tigris

Egyszer Maj Om Ce találkozott a Tigrissel, bár nem hozzá igyekezett. Egy bambuszerdőben pihent az állat. Maj Om Ce megkérdezte tőle:

– Ha követem ezt a kavicsösvényt, eljutok-e Ho apó házához?

Ránevetett a Tigris. Bajszán legyek libikókáztak. Ahogy lustán megmozdult, moccant az erdő fala is...

És felderengett Ho apó háza.

Maj Om Ce és Ho apó

Mikor Maj Om Ce elhatározta, hogy beavatott lesz, elzarándokolt a bambuszerdőn túl lakó Ho apóhoz. Nem találta otthon, mert mint jóval később kiderült, Ho apó elzarándokolt Huhoz, régi mesteréhez.

Maj Om Ce indult hazafelé, mikor egy róka szegődött a nyomába. Maj Om Ce vissza-visszakémlt a rőt bundájú négylábúra. Mígnem útját állta egy vérszomjasan vicsorgó kutya. A róka köddé vált.

Maj Om Ce ködbe burkolta magát. Elhatározta, hogy ettől fogva ő is mester...

Maj Om Ce mester és Pa Tsu Li mester vitája az Érzékek birodalmáról

– Minap átballagtam a dzsungelen, ami egy tigrisrándulás volt – mondta Maj Om Ce mester kihívóan.

– Tavaszi illatok balzsamozzák a földet... Az illat a létezés legjava, több minden szónál, több minden hallhatónál, több minden láthatónál, több minden tapinthatónál – replikázott Pa Tsu Li mester. – Az illat elválík az illat atyjától, és mégis létezik!

– Amit látsz, elválík a látvány atyjától, s mégis létezik! – vágta rá Maj Om Ce mester.

– Elválík, de ha nem látod a látvány atyját, nem láthatod a látványt magát...

– Ha agyonsújtalak, mert kötekedsz, és magadra hagyom a tested, még sokáig foglak látni, legyen bár országnyi messzeségben... Látlak mozgásodban, s látlak majd kiterítve...

– Az csak az emlékem!

– A látvány emléke, a látvány illata, hiszen elvált az atyjától, s mégis létezik!

– Te, Maj Om Ce mester! Ha én agyonsújtalak, hamar elfeledem a látványod, ahogy kikerülsz látásom mezejéről. Ellenben lesznek, akik rátalálnak az illatodra, amit életedben palástoltál. Rátalálnak, és falni kezdik a húsodat...

– Szóval átballagtam egy tigrisránduláson...

– Az ember nem ballag az erdőn, Maj Om Ce mester, csak fák veszik közre éppen akkor, amikor az erdőben van. Az ember nem csinál semmit, csak az emberöltőt húzza magára. Minden szusszanásával egyre beljebb kerül saját emberöltőjébe... Közelebb az ázott avar rothadásillatához, amit még csecsemőként megérezett a bába lába közül kipárologni...

– Tehát minden ugyanaz, és nem is érdemes a nyelvvel tovább bíbelődni, mert a világ leírhatatlan, ha leírom, hamis, mert csak az érzeteimet írom le a világról, amelyek önmagukban is tévesek. Egyedül az illat hordoz némi igazságot a létezésről... Mondod te!

– Pontosan értékeled a helyzetet, Maj Om Ce mester. Mindig tudtam, hogy értelmes ember vagy, aki ráérez az egyedül üdvözítő útra. Lásd be, annak a mondatnak, hogy *tegnap átballagtam a dzsungelen, ami egy tigrisrándulás volt*, semmi értelme! Csak messzebb visz az igazságtól... Búcsúzz el a trópusoktól, Maj Om Ce mester!

– Akkor – mondta Maj Om Ce mester.

– Ebben – mondta Pa Tsu Li mester.

– Némileg. Hogy. Persze – mondta Maj Om Ce mester.

– Amint ennek előtte is – mondta Pa Tsu Li mester.

– Egyet – mondta Maj Om Ce mester.

– Értünk – mondta Pa Tsu Li mester.

– Csak! – mondta Maj Om Ce mester.

– Nincs csak. Hallgassunk, Maj Om Ce mester, s írjunk róla tanítást!

– Sok a beszéd, Pa Tsu Li! Sok a beszéd...

Maj Om Ce mester és a Teknős

Egyszer Maj Om Ce mester rálépett egy őrlőkeréknyi kőre a tengerparton. Megmozdult a robusztus teknősállat.

Bevitte Maj Om Ce mestert a vízbe, s mikor annak súlya elenyészett páncéljáról, belapátolta ezeréves magát a kék homályba.

Maj Om Ce mester kiült a parti buckákra, és egyre messzebb terelgette a hangyákat bejáratott csapásaiktól.

Maj Om Ce mester fürdője

Maj Om Ce mester egyszer abban a meleg vizű tóban meditált, ahová a majmok jártak a tél derekán párállni...

Lassan beereszkedtek mellé. Megszokták a jelenlétét.

Együtt fürkészték a semmit, amit az egyiknek oszlopok, a többieknek gyümölcsöző fák tartanak.

Néha megértően egymásra néztek.

Elmélyült a megszokás...

Békák gőzölögtek a parton...

Maj Om Ce mester és a tanítvány

Maj Om Ce mesterhez szegődött egy tanítvány, s kérte, avassa be a Tudásba.

Együtt vándoroltak már vagy egy éve, de a mester meg sem szólalt. Egyszer szemben találták magukat egy vérszomjasan vicsorgó kutyával.

Maj Om Ce mester négykézlábra ereszkedett, aztán békapózba mozdult, tanítványa követte őt, gondolva, most jött el a beavatás ideje. A kutya megdöbben. Csihadt. Szaglászta a szintjére kerülteket.

Majd mindhárman becsörtettek, beugráltak az erdőbe.

Hová lett Maj Om Ce mester a déli verőben?

Egyszer Maj Om Ce mester kiállt egy szikla tetejére a déli verőben. Ritka tanítványainak egyike kérdezni merészelt:

– Mit érez most, mester?

Maj Om Ce mester ugrott. A tanítvány kezeit tördelte még akkor is, mikor Maj Om Ce mester vizes tenyerét a vállára téve maga felé fordította.

– Látod azokat a keselyűket, fiam, kérdezd őket, mit éreznek, mikor megmentik az embert... De mindegy, mit éreznek, hisz béka jön értünk az utolsó napon...

A tanítvány együgyű örömeiben kitört:

– De hát él a mester?! Hogy lehet az?

Ekkor Maj Om Ce mester belelökte a fiút a szakadékba...

– Szerencse vagy a keselyűk? – kiáltotta utána. – Most megtudhatod, mit érzek... A békák bizonyosságát...

Maj Om Ce mester, az orrszarv-reszelék, a csüszühiaók és a süvölvény tanítvány

Maj Om Ce mester egy távoli földrész csodaszerét vásárolta meg a heti piacon. De nem kapott hozzá használati utasítást. Mindössze annyit tudott, nők végezték érdemes bevenni. Konyhájában aztán vízbe keverte a port, és felhajtotta az egézet...

Maj Om Ce mester felajzva keringett a kunyhójában, de nem mert kilépni, nehogy falu csúfjára megszólják orrárboca miatt. Végül kunyhója egyetlen ablakán kellett kikiabálnia Csü Szüért, minden vágyak orvosáért, jöjjön el hozzá, de hamarján...

Maj Om Ce mestert napokig kezelte Csü Szü, de csak nem sikerült letörnie a szarvát. Végül a szomszéd faluból elhívták Hiaót, de ketten is kevesek voltak a meredező orrszarvhoz. Tíz mérőföld összes csüszihiaója már ezen az eseten dolgozott, de huszonhárman is kevesek voltak a meredező orrszarvhoz...

Összeültek a falu öregjei, töprengjenek, miképp menthetnék meg az országszerte megbecsült Maj Om Ce mestert. Addig tanakodtak, míg arra az elhatározásra jutottak, vesznek neki egy japántyúkot, mert egy százéves tojással megmenthető a mester és a falu jó híre. Egy hét múlva meg is hozták a tenger mellől. A huszonhárom csüszihiaót elhessegették Maj Om Ce mester orrszarvától, s helyükre ültették a japántyúkokcát, aki tojt egy százéves tojást. Ezt a százéves tojást lenyelették Maj Om Ce mesterrel, akit már napokkal előbb elhagyott minden ereje. Az opáltojás megakadt a torkán, s ahogy ott fulladozott, lelankadt árboca... Végül kiöklendte a gyógyymonyt.

Visszatért minden a régi kerékvágásba. A faluban törvényt hoztak, minden csodaszer mellé kötelesek a pártüldözött vajákosok, kuruzslók, sámánok használati utasítást mellékelni. A pénzüket követelő csüszihiaókat kifizették, nehogy rossz hírért keltsék a falunak és Maj Om Ce mesternek.

Hetekkel később, amikor Maj Om Ce mester már lábadozott, és egészségügyi sétát tett a falu körül, mellé szegődött egy süvölvény, aki kérte, hadd legyen a tanítványa. Maj Om Ce mester nem szólt, csak bólintott.

– Hogyan lehet ekkora életerőre szert tenni, mester, hogy hetedhét vidékről önért ácsingóznak az asszonyok, rosszak és hűek egyaránt?

Maj Om Ce mester bólintott, de nem szólt.

– Hogyan, mester, hogyan? – türelmetlenkedett a süvölvény tanítvány.

Maj Om Ce mester bólintott, de nem szólt.

– Mester, mondja el a titkot!

Ekkor Maj Om Ce megragadta a süvölvény tanítványt, haját megtépte, vállait megrázta, tökeit megtépázta, s így rivallt:

– Hozzád is béka jön az utolsó napon, addig boldogulj, ahogy tudsz! – s faképnél hagyta a megdöbbsent fiút.

Maj Om Ce mester és a honnan-jött tetű

Egyszer Maj Om Ce mester arra lett figyelmes, hogy valami szívja a vérét. Pontosabban arra lett figyelmes, hogy viszket szívtájék fölött.

Mikor odapillantott a keleten oly divattalan mellszörpamacsra, mozgást vélt felfedezni benne. Körmeivel elválasztotta a hozzá makacsul ragaszkodó parányi lényt a bőréből, tenyerére vette, és alaposan megsemmisítette.

– Elgondolkodtató. Valahány tanítványom volt, egyikőjük sem élhetett a tudásomból, mert nem értett meg. Ez itt, ez a honnan-jött tetű, bár nem fogadtam tanítványomul, belőlem él, mert megért. Érti, hogy szüksége van rám.

Eddigi tanítványaim ezt nem értették, s minduntalan kérdezték, mikor jön el a megvilágosulásuk... Élhetetlenek!

Ezzel visszahelyezte albérlőjét a keleten oly divattalan mellszór pamacsba.

Maj Om Ce mester és a kerékpár

Maj Om Ce mester negyvenhárom évesen ült először kerékpárra. Pro Li taoista sporthorgász mellette szaladva, a kormányt és a nyeret markolva tartotta egyensúlyban. Mikor Maj Om Ce mester végre szilárd talajt érzett a lába alatt, csak ennyit szólt:

– Mindig is irigyeltem a kiröppent nyilat, de sosem hittem, hogy az életveszélyt magában és nem az irányában hordozza...

Pro Li taoista sporthorgász, Maj Om Ce mester jó barátja egyetértőleg zihált...

Maj Om Ce mester és a tányérpörgetés

Maj Om Ce mester imádta a cirkuszt. Gyerekként, sőt kamaszként, megvilágosodása és mesterré válása előtt is csepűrágó szeretett volna lenni. Kiváltképp szerette a tányérpörgetőket, ahogy a császárok is őket szerették a legjobban...

Maj Om Ce mester – titkon – maga is gyakorolt otthon. Lévén asszonya nem volt, és a kút is messze, ez túnt a leghatékonyabb mosogatásnak...

Egyszer Maj Om Ce mester azt találta ki, hogy lemegy a folyópartra egy adag szennyes tányérral, s megmutatja Pro Li taoista sporthorgász barátjának az ő tudományát. Így is tett. A tányérokot betette egy hálóba, s nagy zörömbölve leballagott a partra.

Hiába pissegett Pro Li taoista sporthorgász, hogy kapása van, Maj Om Ce mester levágta a fűre a tányérokot, majd becsörtetett a bambuszerdőbe botokat törni. Pro Li taoista sporthorgász csak pissegett, pissegett, de ez nem hatotta meg Maj Om Ce mestert, aki akkora zajt csapott a bambuszerdőben, mintha elefántcsalád járna. Ekkor Pro Li taoista sporthorgász összehajtogatta a semmit, és mérgesen hazaballagott...

Mikor Maj Om Ce mester visszatért a partra... megdöbbenve látta, hogy Pro Li taoista sporthorgásznak hűlt helye. Várt még egy kicsit, aztán odahúzta a tányérokot a folyóvízhez, és mosogatni kezdett... Otthon aztán a letört bambuszközből kijavítgatta a háza oldalát, amin eleddig kénye-kedve szerint közlekedett a szél...

Maj Om Ce mester a Huangho partján

Maj Om Ce mester egyszer elvetődött a Huangho partjára. Míg ott ücsörgött, arra a következtetésre jutott, nincs két egyforma gondolatfolyam a nap alatt. De mi van, ha erre a következtetésre már rájöttek mások is.

Erősen koncentrált... És végül sikerült belefeledkeznie a löszsárga habokba...

Maj Om Ce mester a Pártgyűlésen

Maj Om Ce mestert addig nyaggatták, míg kénytelen volt önként elmenni a Pártgyűlésre. Bár nem kérte, nevét lajstromba vették, és egy könyvecskét is kapott. Sosem szerette a könyvecskéket. Végigülte a két hétig tartó Pártgyűlést. Nem szólt senkihez. Nem értett semmit.

Végül hazament...

Évente fizetnie kellett a tagdíjat...

Egyszer egy nagy menet kígyózott el a faluja mellett. Maj Om Ce mester egy fára bújtt, onnan nézte. Pisszenni sem mert, nehogy az emberből lett sárkánykígyó elnyelje. Míg arra ügyelt, véletlenül se csapjon zajt, belemart kezébe egy közismerten veszedelmes hulló, amit ágnak nézett. Kiszívni sem merte a sebet, nehogy a szörcsögés meg a köpés hangjai...

Csak napszállta után ért el a falu gyógyítójához...

Maj Om Ce mester majdnem elvesztette az életét, de legalábbis a tisztánlátását...

Maj Om Ce mester a vérzivatarban

Maj Om Ce mester egyszer felvetődött a fővárosba, de a mendemondák nem szólnak róla, mi végre. Hosszú útra ment, tehát magánál tartotta a könyvecskét, amit még a Pártgyűlésen kapott. Ám Maj Om Ce mester rosszkor volt rossz helyen, mert tengernyi csoportozat kélt, ellenükben csöves bádógok indultak, a mennyei betonon sárkánykígyók láncos talpai jajdultak, hördült, majd hörögött a nép... A távolban kivasalt kutyák és feldöntött kerékpárok. Maj Om Ce mester csak állt a vérzivatarban, mantrát zümmögött a gégéje. Körötte csöves bádógok gurultak, és emberkoponyákat roppantottak a sárkánykígyók láncos talpai... Vérrózsák nyíltak a szíveken, és sokan cserélték föl a büszke járást az alantas fekvéssel... Egy szilánk arra gondolt, megmártózik a létezés más minőségében is, és Maj Om Ce mester keble felé tartott. Ám a szürke kabát belső zsebét a szív fölé varrták a Birodalmi Ruhagyárban, s a szív fölötti zsebet minden rendes kitájnak egy kis könyvecske kellett belakja. Így volt ez Maj Om Ce mester esetében is... A távolban kivasalt kutyák és feldöntött kerékpárok. Maj Om Ce mester nagyon szeretett volna a folyóparton hallgatni Pro Li taoista sporthorgásszal... De messze volt a folyó, messze volt a hazája, és messze volt ő is a hazájától. Az az igazság, nem is gondolt soha arra, hogy neki hazája van. Illetve egyszer elhagyta egy félmondat a száját, valahol a folyóparton: nekem a létezés a hazám... A távolban kivasalt kutyák és feldöntött kerékpárok. Maj Om Ce mester egyenletesen távolodott...

Maj Om Ce mester végigfuthatott volna a Falon

Maj Om Ce mester azt hangoztatta, végigfutni a Falon a *legnagyobb és egyetlen taoista tett*, amit el lehet képzelni széles e világon. E nézetében főleg akkor erősödött meg, amikor megpillantotta a Falat egy műholdfelvételen

is. Egész életében készült a Nagy Futásra, amivel ellen akart szegülni a sárkánykigyó-menetnek. Addig, addig készült, míg a Falat elhordták új városokat építendő. Mikor ritka tanítványai egyike megkérdezte, miért halogatta ennyit a Nagy Futást, felderült az arca:

– Ha Maj Om Ce mester végigfut a falon, attól az emberek még földönfutók maradnak! *A legnagyobb és egyetlen taoista tett az, fiam, ha szemlélődésemmel hagyom kibontakozni az úgynevezett történelmet, és nem leszek rög a keringésben...*

Maj Om Ce mester és a Béka

Maj Om Ce mester egész életében azt hirdette, béka jön majd hozzá az utolsó napokban. Tulajdonképpen egész életében nem is hirdetett mást.

Maj Om Ce mester már nagyon öreg volt, s valóban... Béka ült a hasára... Naphosszat nézték egymást.

Maj Om Ce mester végül meghalt.

A szél messze vitte kunyhójából a halálát...

Eljött a Béka ideje...

Haikura, haibunra várva

A Cédus Művészeti Alapítvány mindenkit örömmel vár, aki a magyar nyelvű haikuirodalmat szép szerzésekkel gazdagítani szeretné. Saját művekkel vagy fordításokkal, közöletlenekkel. Terjedelmi megkötés nélkül voltaképp. Pontos név és címadással.

Hogy megfeleljünk, legyen várakozásunk arca és neve: 杉 – azaz japán cédrus.

Együttal invitálunk mindenkit, hogy a haikuról ha gondolatetűdjé, eszmeforma van, azt ugyancsak juttassa el szerkesztőségünk valamelyik címére. A kétfajta küldés nem feltétele egymásnak.

Harmadsorban kísérletképpen örömmel fogadunk haibunműveket is. (Leegyszerűsítve: rövid prózában kibontott haiku, prózai haikuutazás) a közlés szándékával, ugyanezen határidővel.

(De ne érezze magát kirekesztettnek az sem, aki a haiku testvéreinek valamelyikébe formálja impresszióit. Szabad a pálya, pusztán ezen alkotásokkal publikálási szándékaink szerint később foglalkozunk.)

A határidő: **március 20.**, hogy a beérkező művek legjavát a Napút folyóirat áprilisi számában első lépésként már közzé is tehessük.

Küldésre fel!

A „pályázathoz” jelentkezési lap nem tartozik, nevezési díj nincsen. A pályamunkákat személyesen a kiadóban, elektronikus úton (napkut@gmail.com) vagy postán fogadjuk (cím: **Budapest, 1014, Szentháromság tér 6. mfsz. 29.**) a szerző elérhetőségeinek megjelölésével.

Karaffa Gyula

A csere

Vót eccer egy falu. Abba a faluba emberek éldegéltek vót, ahogy illendő ezen a világon. Vót azoknak családgyuk es, meg rokonyságuk, meg vót azoknak egyéb tulajdonuk es, úgymint a templom, meg a pap. Merhogy az es az övék vót vala. No, eccer férjhe ment egy leány, oszt ahogy illik, össze es atta űköt a pap a legényvel, oszt hazament a násznép a templombul, hogy megüjjék a lakodalmat. Azt es csak úgy, ahogy illik. Mer falun mán csak így ment az élet. Illedelmessen! Ahogy szokás vót, hivatalos vót a pap es a lakodalomba, oszt az es ott eszegetett, ott iszogotott vélük egyetembe, mán csak egyedül a dévajkodásba nem vót közös azokval az emberekvel, egyebekbe csakcsak olyan vót ű es, akármék más falusi paraszt. No, eccercsak érzi a pap, hogy teli van a hólyagja. Mán majnem behugyozott, hát nem vót mit tenni, fogta magát, oszt ahogy a többiek es szokták vót, kiment a kertvégibe a kerítéshe, oszt elővette a locsolóját, oszt elkezdte eregetni magából kifele a lét. No, épp akkor kellett az örömapának es kimenni, hát az es odaállt a kerítéshe, oszt az es eregette a hugyot magából. Hát eccercsak reánézett a pap szerszámára. De hajják, az olyan szép megtermett egy darab vót, rögtön az jutott az örömapa eszibe, milyen kár ezér a fiatal faszér! Mánhogy mer pap a gazdája, osztán nem használhassa evégbül. No, aszongya a papnak, plébános uram, hájde jó vóna, ha a mi teremtőuristenünk megengedné, hogy mink szerszámot cserélhetnénk! Há mér, Jóska bátyám, kérdett vissza a pap. Hácsak azér hajja, mer maga az enyémmel még tudna misézni, én meg a magájéval megént tudnék baszni! Hogy így vót? Nem így vót? Kérdezzék meg a papgyerektül!

A nagy pech

Vót eccer egy kocsis, s vót annak egy grófi gazdája. No, jól dógozott a kocsis, oszt reábízott a gróf ezt es, azt es, megcsinát az mindent, ha úgy vót szükséges. Még tán gyereket es csányt vóna a grófnőnek, ha az lett vóna a feladat, de mán csak egy grófnő nem alacsonyodik ilyen mélyre, hogy kocsisnak tarcsa a farát! Vagy magik szerint mégescsak van ilyen? No, hogy szavamat ne felejcsem, eccer a grófnő a városba kellet mennyen. Béfogatott a gróf a kocsiba, felszerszámoztatott az útra, bépakkoltatott egy kis elemózsiát es a kocsi ládájába, oszt elindította vót a kocsissát. De még megparancsolta, szemmel kövesse a grófné akarattyát, oszt úgy tegyen, ahogy az óhajcsa. Úgy lesz az grófuram, monta a kocsis, oszt elindultak vót. No, rázogatta, billegette a kocsi a grófnőt, elálmosodott, elpillett, elalutt, oszt mikoron a kiszállásra került a sor, olyan rosszul tette az arancipellős lábát a kocsi fellépőjére, hogy menten hanyatt vágta magát. Demán a szonyája es a nyakába senderedett, úgyhogy kiláccott an-

nak mindene hajják! Lássá Jóska, mekkora pechem van! – monta a kocsisnak első felindulásbul a grófnő. Hát látom, látom, naccságos asszonyom, de megkövetem, mifelénk eztet máncsak pinának híjjuk! – válaszolta a Jóska kocsis. No, alaposson leporolta a Jóska kocsis a grófnő pináját es, ruháját es, felszedelőszköttek, oszt mentek tovább a dógukra. Még jó, hogy más nem látta meg vót a naccságos grófnő pechit, csak a kocsissa. Annak meg tán ennyi kijár!

Száz 1939-es életrajzát keressük

A Cédrus Alapítvány és a Napút folyóirat felhívása

Jövőre lesznek hetvenévesek annak az évnek a szülőttei, amelyben újra lángba borult Európa: az 1939-esek. Tanúskodásuk a megélt történelemről kortörténeti dokumentum. Utolsó számában évről évre egybegyűjti az alapítvány folyóirata, a Napút hazai és külföldi magyar jelességek életvallomását 70. életévük küszöbén (az 1928-asoktól az 1938-asokig terjedő korosztálybeliek több mint 700 pályárajzát közölte eddig). Az 1939-esek tablóját névtelen kelet-közép-európai kisemberek portréival akarja változatosabbá tenni. Száz 1939-es születésű kortársunk életrajzát keresi. Magyar nyelvű életútleírást, riportot, életinterjút vár adatgyűjtők-től, éppen 2009-ben hetvenéves Kárpát-medencei egyszerű emberekről **2008. június 30-i** beküldési határidővel, gépiratban vagy elektronikus adathordozón, százötven gépelt sorba (kb. tízezer karakterbe) tömörítve. (Természetesen ebben jártas alanyok maguk is jelentkezhettek, az adatközlők pedig választhatják az életírást és az önéletíró jellegű feldolgozást is.) A kiválasztott legérdekesebb portrékat jelességeink szokásos évkönyvével párhuzamosan ez év decemberében könyvben adja ki a Napút. Az alapítvány gondoskodik róla, hogy az egybegyűlt anyag kutatásokhoz teljes egészében hozzáférhető legyen.

A szerkesztőség igényt tart a pályázók és alanyaik adatainak pontos azonosíthatóságára.

Az oral history műfajában a megadottnál nagyobb terjedelemben elgondolt munkák tervével – pályázaton kívül – a Napkút Kiadónál lehet kopogtatni.

A „pályázathoz” jelentkezési lap nem tartozik, nevezési díj nincsen. Bővebb információt márciustól a www.napkut.hu oldalon találnak. A pályamunkákat személyesen a kiadóban, elektronikus úton (napkut@gmail.com) vagy postán fogadjuk (cím: **Cédrus Művészeti Alapítvány, Budapest, 1014, Szentháromság tér 6. mfsz. 29.**) a szerző elérhetőségeinek megjelölésével. A borítékra írják rá: „**Száz 1939-es!**”

Borbáth Péter

Bezeg és Bazga: A Bazgabűz

Mese

Bazga egy délután arra ébredt, hogy irtózatosan kolompolnak. Próbálta magát mélyebbre vájni a vackán, csuhos pokrócokon, megpenészült szőrgombócon keresztül jutott végre a bezöldült farostlemezekhez. A biztonság kedvéért még magára húzott két gipszkartont, füleit szőrgombóccal dugaszolta be, fészkelődött, és tovább hortyogott.

Aztán mégis fölkel, lábaival kotorászott az ágy alatt, de sehol sem lelte a két lusta borzfit. Végül a sublót alatt találta meg a borzokat, azok úgy tettek, mintha meg se hallanák Bazga krákogását, mély alvást színelve kucorogtak. Bazga felrázta őket, beléjük bújt, és kicsoszogott az odú elé.

– Bezeg, te meg mit kolompolsz, csüördítesz itten álló nap?

Bezeg még bogyószikadás idején jött fel délről, ott ténfergett Bazga odúja előtt, és olyan ártatlan pofával bámult maga elé, hogy Bazga végül megszánta és befogadta.

– Amint lehull az első dara, én elmegyek – mondta akkor fontoskodva Bezeg, de azóta eltelt három darahullás, két kérgesedés, és most újra bogyószikadás van, Bezeg pedig, úgy tűnt, végleg ideszokott.

És mindig kitalál valamit. Mindig.

– Te Bazga, gondoltál már arra, milyen mulandó a Bazgabűz?

Bazga gyanakodva méregette a kolompot.

– Mi van?

– Egyszerűen eltűnik – kanyarította föl a szemöldjét Bezeg, és aprókat bólogatott. – Próbáld csak ki, bemész az odúba, áporodott bűz van, nem is kell különösebben szaglásznod, jól érzed magad, de mi van akkor, ha kijössz ide az odú elé?

Bazga gyanakodva nézett a felkanyarított szemöldre, a szuggesztíven dülledő szemekre.

– Mi? – böffent, de közben remegő orrcimpái mintha már a Bazgabűz nyomába eredtek volna.

– Párolog, fogyatkozik, aztán végleg elillan. Sétálsz pár órát a bükkösben, és nyoma sincs a szagodnak – markolta meg Bezeg Bazga vállát.

Bazga kifejtette magát Bezeg markából, ellépdelt a gesztenyecsoffasztó mellett, és mintha épp csak a sörtéit vakarászná, mancsával hirtelen becsuszant a hóna alá. Aztán a mart felé lépdelt, és egy újabb vakarózdó mozdulattal az orra felé közelített a manccsal. Megkönnyebbült mosoly terült szét az ábrázatán.

Bezeg már ott állt mögötte, és a fülebe sutyorgott:

– Most még érzed, mi? De emlékszel, mikor a múltkori boroglyacibálásnál a patakba csúsztál, és a víz lemosta rólad a Bazgaszagot? Akkor nem akartam mondani, de a boroglyacibálás után még hetekig nem éreztem a szagodat,

Bazga, hetekig – tagolta Bezeg, várt egy kicsit, amíg Bazga tekintete eléggé kiüvegesedett, és könnyedén elfordulva, mintha csak magának mondaná:

– Engem éppúgy megrémít, hogy akár egy pillanatra is elveszítem a saját bűzömet. A legtöbben, főleg délen, bele se gondolnak, élik életük nagy gondtalan. De tudod, mit mondok, Bazga, szerencsés vagy, óhó, nagyon is szerencsés, mert most lehetőséged nyílik arra, hogy az odúban megszokott kellemes áporodottságod a bükkösben, hornyosban sétálva sértetlenül veled maradjon.

Erre már a Bazga lábfejét melengető borzok is felkapták a fejüket. De Bazga most mintha megmakacsolta volna magát:

– Na és a patak? Na és a savas eső? A savas eső még Tömörd nagyapát is úgy lemosta, hogy még holtában sem volt semmi szaga. A temetésére külön bűzbabukkokat kellett szerződtetni, hogy meg ne szólják Tömörd nagyanyát a falubeliek.

– Déliek – legyintett Bezeg, és abban a pillanatban előhúzott valahonnan egy barna szütyőt. – Idess – neonmatricás tégelyeket pakolt a narancsgombáktól pettyes rönkasztalra.

Bazga a mart mellett maradt, onnan nyújtogatta nyakát, meresztgette szemét, a két borz mindeközben laposkúszásban vitte egyre közelebb Bazgát a rönkhöz.

– Hogyha ezzel kened magad, a szagod mindig veled marad – bandzsított Bazga az orra elé tartott tégelyre –

SZÖMÖRC

szagfogó, szagtartó kenec
különösen ajánlott kültéri munkálatok:
palahordás, kéreggyűjtés, boroglyacibálás
etece során.

(Gesztenyecsoffasztáskor a zöld tégelyben lévő turbolyakenecet használjuk!)

Másnap hajnalban Bazga olyan peckesen indult a hornyos irányába, hogy még a zsurlógyíkok is félbehagyták a lapulevél-hajlítgatást, sárga szemekkel meredtek Bazga nyomába. Ahogy kiért a hornyos ölelte genyőtemezőre, meglazította magán a szíjakat, levakarta a taplóköszörűre tapadt lepedéket, és olyan derűsen vigyorgott a rémült genyőtékre, mintha nem az ő nevéhez fűződne a tavalyi genyőteállomány módszeres lemészárlása.

Aznap munka közben többször elmerengett; tágult orrlikkal pakolta a genyőtekévéket a taligába, és csak akkor szisszent fel, mikor a taplóköszörű néha odacsípte az ujját. Néha a hornyosba is felhallatszott a hegyek közt vergődő kolompszó.

Aztán negyednap hajnalra Bazga a borzokat úgy találta, ahogy előző este hagyta őket, minden zokszó, huzavona nélkül mentek, amerre Bazga akarta. Nyomát se látta a zsurlógyíkoknak, a lapulevelek fonnyadtan kornyadtak, és a bükkök, tölgyek, hornyok is mintha összébb húzták volna magukat.

Bazga mancsait összesutulva nyugtalanul járt-kelt a genyőtemezőn, végül lezöttyent a taligára. Fázott a lába. A bal borz mereven csüggött Bazga lábfején, a jobb pedig már egészen kihűlt.

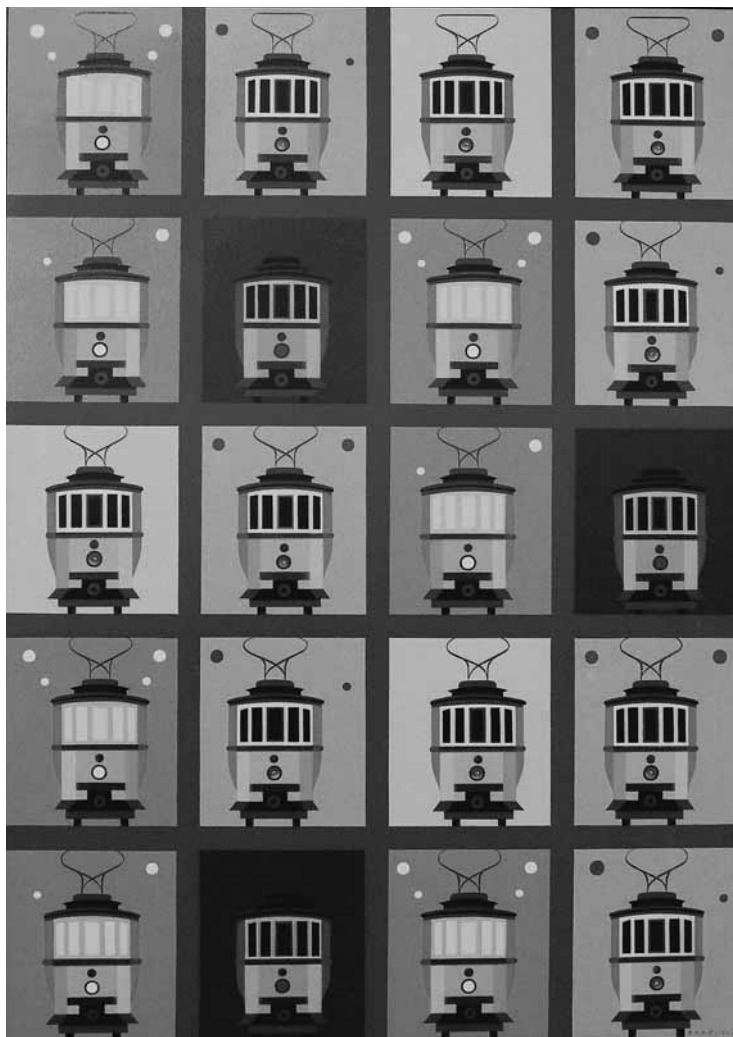
Bazga aznap már nem is hordott össze több genyótét, kézbe se vette a taplókösörűt, fogta a borzokat, és meztálláb ügetett vissza az odújához.

Türelmetlenül tappogott az odú előtt, amíg Bezeg haza nem érkezett.

Bezeg először a gesztenyecsoffasztóra kiterített borzfit vette észre, aztán Bazga tappogó, sörtés lábfejét, végül Bazga összevont szemöldökét.

Bazga most a keleti dombok felé mutatott. Az élénkbordó barkócarengetegben fakuló foltokon döccentek meg az alkonyi fények, a szikes felé eső oldalon meg mintha nyesővel vágta volna a fenyvesbe, kékes hasadás haladt a Csobolyó felé.

A Csobolyó olyan élettelenül sárgállott, mint máskor egy-egy kiadós savas eső után.

NAP MINT NAP